

que és damunt de Civís (p. 87r^o); 1838: Anyós diu «Emborts --- a son devora hi ha lo famós puig de *Saloria*» (*Relació de la Vall d'Andorra*, p.8).

Per a l'origen i ETIMOLOGIA, la forma *Lauredia*, del document més antic, d'un text tan acurat i important com l'Acte C.SdUrg. de 839 (també en el doc. de 1048), resulta desconcertant, car no es veu com d'aquí pogué sortir *Lòria*, amb accent a la inicial, mentre que *Lauredia* semblaria accentuat a la *i* o a la *é*. Com ja observà Meyer-Lübke en el seu gran estudi del BDC xi, 1923, p. 15; jo hi insistia en BDC xxxii, 329, i E.T.C. II, 26, 27, fent algunes conjectures, poc satisfactòries, per explicar-m'ho.

No coneixíem llavors un mot del *Spill* de Castellbò, (1518), que ens dóna la clau de l'enigma: parlant del terme de Llessui, a la veïna vall d'Assua (una vintena de k. dret a l'O. del Pic de Salòria): «per una terra a la pahul, dins la clausura per *aloeria* --- e fa cascun any, per *aloeria*, 12 diners» (p. 1123r^o i 112v^o). Context clar: *aloeria* són les pertinences d'un *alou*: el territori que comprèn i les rendes a que té dret. Evidentment: derivat de *alou* (ALOD) amb el sufix d'abstracte *-eria*.

Doncs bé, cal creure que tota la conca que va des del cim de Salòria, per la gran vall d'Aós i, seguint avall, fins a Sant Julià de Lòria, formà temps enrere una *aloeria*. L'accent originari era naturalment en la *í*. Però intervenia aquí la norma fonètica catalana del retrocés de l'accent quan es produeix una vocal llarga pretònica, per la contracció d'un hiatus (o diftong). El fenomen ja assenyalat en el BDC XIX, 260, xxii, 250-1.¹ Tal com *boeria* es tornà *bòria*, *caboeria* > *cabòria* etc., *aloeria* passà a *alòria*; i així, aplicant-se d'una banda, al capdamunt d'aquella *aloeria*: *Pui de S'Alòria*; i per l'altra part, al poble del capdaval, Sant Julià de *aloeria* > St. J. de Lòria.

Com que 'alou' es deia *alode* (o *alaude* en baix llatí), degué haver-hi també una forma *alauderia* (o *aloderia*), que formant reguer en la tradició curialesca, sofrint-hi metàtesi, apareix com *Lauredia* en l'Acta de la Seu i en el doc. de 1048, per més que res d'això no transcendí a la llengua viva, i ja des del S. x predomina *Loria*, contret, en les mencions medievals, en les quals no sabem si hem d'accentuar la *o*, o encara, almenys en part, la *í*: car en altres formes de la tradició es degué passar de (*aloeria* a **alueria*; puix que també ho trobem contret en *Luria* (en moltes dades dels SS. XIII i XIV) i en *Lauria* en una de 1210. Així, alhora, és com s'explica que la L-no s'hagi canviat en *ll*-segons la norma catalana de la L- inicial, perquè en aquest nom era interna: *aloeria*.

En el terme de Llessui, precisament on hem trobat especificats els drets d'una *aloeria*, l'any 1518,

trobem un NL de forma singular, que suggereix veure-hi un duplicat o derivat d'aquest mot: Coma de *Lorilla*, que consta com un paratge de la vall de Llessui el 1518, en el mateix *Spill* de Castellbò (p. 117r^o). Essent tan fàcil una afèresi de **(A)lorilla* (com en *Lòria*), es pot suposar que hi hagi hagut metàtesi *o-a* > *a-o* en un **aloari(II)a* que és quasi igual a *aloeria*: sigui que suposem ultracorrecció de *l* > *y*, o que imaginem un dim. **Aloarieyla* o *Aloariïla* de (-ICULA, com *Ciutatilla*, *clavilla* etc.). El nom es repeteix en capbreus posteriors: *Coma de Lorilla* en dos passatges del Capbreu d'Assua de 1645 (p. 4r^o i 40v^o). (aquí *aloeri*->(*a*)lorí-). Un altre NL menor *L'Orilla*, a Banyuls de la Marenda, prop de *Les Abelles* (xxv, 33.12), ¿vindria també d'això?

En realitat l'abstracte *aloeria* no degué ser una singularitat de Castellbò, Andorra etc. Després l'he vist usat en altres docs. de l'època i fins en obres d'historiadors del nostre Dret (passim en l'obra de Font Rius i el *Cart. de Poblet*).

Més obscur un NL, sense notícia precisa i segura, ni explicació prou clara: un *Rastellera de ipso Losorio* en doc. de 1026, on es donen terres en la marca d'Ausona, cap a Cervera de Segarra, en *MarcaH.*, deu ser el mateix que un *Losorio Vallis* de les *C. de P.*, de Font i Rius, en l'índex d'aquest. Em pregunto si podria haver-hi aquí un **aloderio* masculí, responent a *aloderia*, com *batlliu*, *senyoriu* = *batllia*, *senyoria*, amb *-d-* canviada en *-z-* (s sonora i assim. vocàlica). En dubte majorment perquè recordo haver vist també un lloc *Lezor* en docs. del Marca d'aquell temps i comarca.

¹Altres notes sobre aquest fenomen es veuran en el *DECat.*, a propòsit de *bòria*, *enrònia*, *clàvia*, *dèsset*, *delànet* (PAVARGc), *Súria*, *Serni*, *Mori*, en l'*Onomàsticon*.

Lorilla, V. *Lòria* *Lort*, ape. a *Llavorre Lorinyo*, cf. *Laurinyà* (E.T.C. I, 29) *Lormanya*, V. *Palamós Lorrui*, V. *Rallui*

LORXA

Poble valencià del Migjorn, vora el riu d'Alcoi, a poc més de mig camí d'aquesta ciutat a Gandia.

PRON. POP. *lòrça* amb *o* tancada és l'única (amb *o* tancada, crec sempre) encara que J.G.M. m'havia indicat *lòrça* com oït a Alcoi, 1935, però ho rectificà en *lòrça*, oït a Vilallonga; i M.Gadea, que en això és sistemàtic, i posa *ò* a totes les *oo* obertes, escriu *Lorja* (*T. del Xè* I, 80), o sigui *lòrça*. Jo ho vaig oïr amb *ó* en les enqs. de 1962-63 i Aiello de Rugat (xxxii, 144.9, 165.15; anotat *lòrça* al Ràfol de Salem, Terrateig, Montitxelvo i Aiello de Rugat (xxxii, 144.9, 165.6, 153.18). Gentilici: *lorçans* a Vilallonga